

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบ
การท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
The Guideline for Promoting Tourism following
Tourism Elements of Mon Community in Koh Kret,
Nonthaburi Province

อธิป จันท์สุริย์ / Athip Jansuri^๑

ณัฐกมล แก้วกุลสี / Nathakamon Keawkunsi^๒

ณัฐลดา ศิริแสน / Natlada Sirisaen^๒

Received: Feb 26, 2021 Revised: May 20, 2021 Accepted: Jun 9, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ๒) เสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการร้านค้า และชุมชน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ ชุมชนมอญเกาะเกร็ดเป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญที่มีเอกลักษณ์และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่

^๑ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

^๒ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ที่เรียบง่ายยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ทั้งหัตถกรรม สถาปัตยกรรม ประเพณี และอาหาร ด้านความสะดวกในการเดินทาง ภายในชุมชนสามารถเข้าถึงได้ทางเรือ เนื่องจากมีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะ ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่นาน ห่างจากกรุงเทพมหานคร เพียง ๓๐ กิโลเมตร สามารถท่องเที่ยวแบบเดินทางไปกลับได้ ซึ่งสามารถสัมผัสกับชุมชนได้อย่างแท้จริง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลาย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา เรือข้ามฟาก จักรยานให้เช่า ห้องสุขา ด้านที่พักชุมชนมีการจัดที่พักเป็นแบบโฮมสเตย์ท่ามกลางธรรมชาติ โดยการพักจะเป็นการใช้ชีวิตร่วมกันกับชุมชนได้สัมผัสประสบการณ์เหมือนกับชุมชน และได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์วิถีชุมชน คือ กิจกรรมปั่นเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลวดลายและรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ด้วยฝีมือของตนเอง ตลอดจนการแบ่งเขตพื้นที่ทางการท่องเที่ยวและพื้นที่ทำกิจกรรมเนื่องด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบกระจายไปรอบเกาะในการนำเสนอนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมอญเกาะเกร็ดยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชน และการจัดการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : แนวทาง การส่งเสริม องค์กรประกอบการท่องเที่ยว

Abstract

This research aimed 1) to study the infrastructure using the SWOT Analysis following the tourism elements and 2) to propose a guideline for promoting tourism following the tourism elements of Mon Koh Kret Community in Nonthaburi Province by using the qualitative research methods including interviews with key informants consisting of government officials entrepreneurs,

merchants, and communities. The content-based data analysis method was employed. The results of the study showed that in terms of attractions, Mon Koh Kret Community is a Thai-Mon community which is unique and portrays a simple lifestyle. It still maintains its own art and culture including handicrafts, architecture, traditions, and food. In terms of travel convenience, the community can be accessed by boat as the area is an island and is a tourist destination to which it takes short time to approach. It is only 30 kilometers far from Bangkok, which allows a day trip for truly experiencing the community. In terms of facilities the community provides a variety of facilities to welcome the tourists such as electricity, water supply, ferries, bicycle for rent, and toilets. In terms of accommodations, the community arranged homestays among nature. The stay gives the experience of living with the communities and learn their lifestyle allowing the tourists to participate in tourism activities. For activities, one of tourism activities was organized based on its identity which is pottery. It is an activity which allows tourists to use their creativity to design unique lines and patterns by themselves. Moreover, tourism areas and activity areas were zoned to spread each form of tourism activities throughout the island to be presented to the tourists in order for Mon Koh Kret Community to maintain its identity and community lifestyle including tourism management that takes economy, cultural society, and environment into account.

Keywords : Guideline, Promotion, Tourism Elements

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวตามรอยวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ในด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, ๒๕๖๒) ชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่แล้ว หากนำมาใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๘) ชุมชนแต่ละแห่งมีศักยภาพไม่เท่ากันและแตกต่างกันในการจะพัฒนาไปสู่ชุมชนท่องเที่ยว ชุมชนที่มีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา มีวิถีชีวิตแบบชุมชนท้องถิ่นที่แท้จริงมิใช่ปรุงแต่งมาเพื่อการท่องเที่ยวและมีประเพณีท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งคุณลักษณะสำคัญนี้สามารถสะท้อนถึงศักยภาพของชุมชนนั้น ๆ ในการนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยว (ศรีณย์ บุญประเสริฐ, ๒๕๖๓) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการกำหนดอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีส่วนส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว เส้นทางกิจกรรมการปรับปรุงภูมิทัศน์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (มธุรสวณศิริ, ๒๕๕๙) ชุมชนนั้นยังต้องมีประสบการณ์มีรูปแบบและความพร้อมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการบริการที่ดีเพื่อนำไปสู่รายได้ของชุมชน และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมอย่างเป็นธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถส่งเสริม ผักผ่อน และพัฒนาขึ้นได้ภายหลัง (ศรีณย์ บุญประเสริฐ, ๒๕๖๓) ซึ่งชุมชนเกาะเกร็ดนับเป็นชุมชนหนึ่งซึ่งมีการจัดการการท่องเที่ยว โดยเป็นชุมชนซึ่งยังคงอัตลักษณ์วิถีชีวิตชุมชนมอญเอาไว้

ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นตำบลในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นเนื่องจากมีทำเลที่ตั้งเป็นเกาะมีน้ำล้อมรอบทุกด้าน ด้านหนึ่ง คือ แม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลอ้อมเกาะทางทิศตะวันตก อีกด้านหนึ่ง คือ

คลองลัดเกร็ดน้อย ที่ขุดขึ้นทางทิศตะวันออกของเกาะ เพื่อลัดแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมาคลองได้มีขนาดกว้างขึ้น เนื่องจากกระแสน้ำไหลย้อนทิศทางถูกความแรงของน้ำกัดเซาะตลิ่งพังกลายเป็นแม่น้ำลัดเกร็ด จึงทำให้พื้นที่นี้มีสภาพเป็นเกาะในปัจจุบัน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี, ๒๕๕๙) นอกจากนี้ลักษณะที่ตั้งที่มีความโดดเด่นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนมอญเกาะเกร็ดมีลักษณะเด่น ที่น่าสนใจ เนื่องจากยังคงอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มและตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยด้วยความสามัคคี และรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมไว้ มอญเป็นชนชาติเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ และยึดถือวัฒนธรรมประจำชาติอย่างมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นภาษา ศาสนา ประเพณี และศิลปะ (อรสา เงินฉาย, ๒๕๕๐) เนื่องจากเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ประกอบกับมีประวัติความเป็นมาสภาพภูมิศาสตร์ สภาพทางธรรมชาติ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และประชากรหลายเชื้อชาติที่ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นเวลานาน ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะเกร็ดเป็นจำนวน ๒,๕๑๔,๖๗๗ คน (สุวิษ วาณิชยวิรุฬห์, ๒๕๖๒) อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยววิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนจะทำให้ชุมชนกลับมาได้รับความนิยมและเกิดรายได้จากการท่องเที่ยวหมุนเวียนในชุมชนเพิ่มขึ้นแล้วนั้น แต่ก็อาจสร้างผลกระทบต่อชุมชนตามมาได้ อาจด้วยเพราะแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวจะเป็นแรงดึงดูดให้นักลงทุนหรือผู้ประกอบการจากภายนอกเข้ามาลงทุนในชุมชน เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งอาจคำนึงถึงผลกระทบต่อชุมชนไม่มากเท่าที่ควร ประกอบกับชุมชนอาจจะยังไม่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ การวางแผนเพื่อความยั่งยืน หรือแม้กระทั่งการปรับตัวต่าง ๆ ของชุมชนที่อาจจะไม่ทันตามสภาพเหตุการณ์ภายในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป (ศุภย์วิจิธธนาคารอมสิน, ๒๕๖๒)

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ในด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ตลอดจนชุมชนมอญเกาะเกร็ดยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมทั้งภาษา ศาสนา ประเพณี และศิลปะ ที่มีศักยภาพและความพร้อมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้จึงมี

ความสำคัญในการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โดยการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย เน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย เสริมสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเสริมสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและการเป็นเจ้าบ้านที่ดีสำหรับประชาชนทุกระดับ (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ตามองค์ประกอบ การท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
๒. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบ การท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

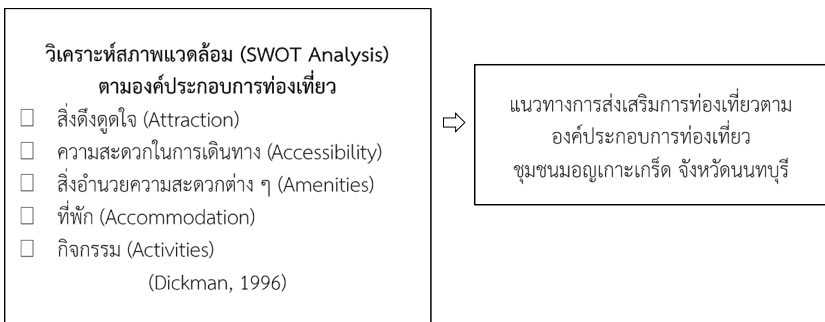
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้ ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลวิจัย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย กลุ่มที่ ๑ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๕ คน กลุ่มที่ ๒ ผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน ๘ คน และกลุ่มที่ ๓ ชุมชน จำนวน ๘ คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structures Interview) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลและลงสำรวจพื้นที่ เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

(ที่มา: อธิป จันทรสุรีย์ และคณะ, ๒๕๖๔)

ผลการวิจัย

๑. ศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรม (Activities) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ซึ่งได้ผลการวิจัย ดังนี้

๑.๑ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

เกาะเกร็ดหรือเกาะกลางน้ำเจ้าพระยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อในจังหวัดนนทบุรี ผู้คนรู้จักกันดีในฐานะแหล่งชุมชนคนมอญที่มีชื่อเสียงเครื่องปั้นดินเผา และประเพณีวัฒนธรรมแบบพื้นบ้านดั้งเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ได้เป็นอย่างดี โดยมีเครื่องปั้นดินเผาชั้นดีที่เป็นสินค้าขายดีประจำเกาะเกร็ดที่คนให้ความนิยม อีกทั้งยังมีการจัดจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย ได้แก่ ไร่ กระจ่าง เซรามิกรูปร่างต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งสมุนไพรและอาหารเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่น่าสนใจที่เป็นเอกลักษณ์ คือ พระเจดีย์มูเตตาของวัดปรมัยยิกาวาสวรวิหาร เป็นเจดีย์ที่มีลักษณะเอียง เพราะเกิดจากการที่น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยากัดเซาะตลิ่งทำให้ดินเกิดการอ่อนตัวเจดีย์จึงเกิดการเอียงลงมา ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของสิ่งดึงดูดใจได้ ดังปรากฏในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ด้าน เหตุการณ์	ด้าน ประเพณี	ด้าน อาหาร	ด้านสถาปัตยกรรม	ด้านแหล่งท่องเที่ยว
- เครื่องปั้นดินเผา - ผ้าบาติก	- ประเพณี การแห่ น้ำหวาน - ประเพณี แห่ข้าวแช่	- ข้าวแช่ - ทอดมัน หน่อกล้วย - ขนมมงคล ๙ อย่าง - ดอกไม้ทอด	- เจดีย์เอียง (เจดีย์มูเตตา) - เจดีย์เขตกองช้าลอง - เจดีย์ทรงมะเฟืองอาบ - เจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง	- วัดปรมัยยิกาวาสวรวิหาร - วัดเสาธงทอง - วัดไผ่ล้อม - วัดฉิมพลีสุทธาวาส - กวานอาม่าน (หมู่บ้านดินเผา) - คลองขนมหวาน

(ที่มา: อธิป จันทรสุริย์ และคณะ, ๒๕๖๔)

โดยสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ได้ดังนี้
จุดแข็ง (Strength) พบว่า ๑) ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยา และมีชุมชนอาศัยอยู่ภายในบริเวณดังกล่าว ทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ๒) สถานที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร มีวิธีการเดินทางมายังชุมชนที่หลากหลาย ทำให้สะดวกแก่ผู้ที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว

๓) เป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญที่มีเอกลักษณ์ และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอเพียง และยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ๔) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ๕) โดดเด่นในด้านสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ของวัดวาอารามและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ๖) ผลิตภัณฑ์และสินค้าที่มีเอกลักษณ์และมีความโดดเด่นอย่างเครื่องปั้นดินเผาที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ รวมไปถึงลวดลายที่สวยงามแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ๗) ผลิตภัณฑ์ขนมมงคลของเกาะเกร็ดที่อร่อย สะอาด และได้คุณภาพจนได้รับรางวัลสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ ๕ ดาว จึงทำให้ง่ายต่อการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวสนใจ

จุดอ่อน (Weakness) พบว่า ๑) เครื่องปั้นดินเผาของชุมชนเกาะเกร็ดมีราคาสูงขึ้นจากในอดีต เนื่องจากวัตถุดิบที่หายากขึ้น ทำให้มีต้นทุนที่สูงขึ้นตลอดจนอัตราค่าบริการทำให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผามีราคาสูงตาม ๒) แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งภายในชุมชนไม่ได้รับการพัฒนา ทำให้เกิดการเสื่อมโทรม ๓) ความเจริญทางวัตถุเพิ่มมากขึ้นแต่สังคมเกษตรกรรมลดลง เกิดการเลือนหายของวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม ชาวบ้านขาดความรู้ในเรื่องการถ่ายทอดเรื่องราวความรู้ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ

โอกาส (Opportunity) พบว่า ๑) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีการแห่น้ำหวาน ประเพณีแห่ข้าวแช่ เป็นต้น ตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวและการฟื้นฟู อนุรักษ์และรักษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดโอกาสฟื้นฟู อนุรักษ์ และรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น ๒) ด้วยองค์กรหรือหน่วยงานและผู้ประกอบการมีนโยบายส่งเสริมธุรกิจขนมไทยในงานมงคล โดยสอดคล้องกับทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน จึงเป็นโอกาสในการส่งเสริมและการขยายธุรกิจขนมไทยในงานมงคลด้วยการเพิ่มกำลังการผลิต และจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจสามารถเพิ่มคุณค่าและราคาให้กับขนมไทยในงานมงคลได้

อุปสรรค (Treat) พบว่า ๑) เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะประกอบกับเป็นพื้นที่ต่ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมบ่อยครั้งในช่วงหน้าฝนและนักท่องเที่ยวก็ไม่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ ๒) ปัจจุบันมีสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้น

๑.๒ ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)

การเดินทางจากกรุงเทพมหานครมุ่งสู่ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีนั้น นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้โดยรถยนต์ส่วนตัวหรือบริการขนส่งสาธารณะ ได้ดังนี้

๑.๒.๑ โดยรถยนต์ เดินทางไปที่ท่าแยกปากเกร็ด แล้วขับตรงไปยังท่าหน้าเทศบาลและข้ามฟากโดยเรือข้ามฟากไปยังเกาะเกร็ด อีกเส้นทางคือก่อนจะถึงท่าเรือเทศบาลจะมีถนนแยกไปทางซ้าย ขับตรงไปจะมีท่าเรือข้ามฟากที่บริเวณวัดสนามเหนือ ซึ่งจะข้ามไปยังวัดปรมย์ยิกาวาสวรวิหาร

๑.๒.๒ โดยทางเรือ ใช้บริการเรือด่วนเจ้าพระยา ซึ่งเปิดบริการระหว่างเส้นทางวัดราชสิงขร เขตยานนาวา ถึงท่าหน้าวัดเตย อำเภอปากเกร็ด ทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ น. ซึ่งการคมนาคมในการเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้จึงเป็นทางเรือในการสัญจร โดยนำรถยนต์หรือใช้บริการรถตุ๊กซาธารณะ ยานพาหนะต่าง ๆ จอดบริเวณวัดสนามเหนือหรือบริเวณโดยรอบวัด หลังจากนั้นเดินทางเข้ามาใช้บริการเรือข้ามฟากจากฝั่งวัดสนามเหนือ มายังเกาะเกร็ด

๑.๒.๓ โดยรถขนส่งสาธารณะขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) และรถร่วมบริการมายังจังหวัดนนทบุรี ดังนี้ สาย ๒๗ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ - ประชาานิเวศน์ ๓ สาย ๓๐ สายใต้ใหม่ - นนทบุรี สาย ๓๒ วัดโพธิ์ - ปากเกร็ด สาย ๓๓ สนามหลวง - ปทุมธานี

จุดแข็ง (Strength) พบว่า ๑) เนื่องจากเกาะเกร็ดมีลักษณะพื้นที่เป็นเกาะ ยานพาหนะในการเดินทางเข้ามายังชุมชนเกาะเกร็ดจึงมีแค่ทางเรือเท่านั้น ทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์ในการเดินทาง ๒) วิธีการเดินทางมายังจังหวัดนนทบุรีมีความหลากหลาย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกการเดินทางได้

ตามความสะดวก ๓) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่นาน ห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง ๓๐ กิโลเมตร ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ ๑ ชั่วโมง สามารถท่องเที่ยวแบบไปกลับได้

จุดอ่อน (Weakness) พบว่า ๑) สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งภายใน ชุมชนเกาะเกร็ด มีการเข้าถึงได้ยาก เพราะอยู่ห่างจากศูนย์กลางของจุด อำนวยความสะดวก จึงต้องเดินทางโดยจักรยานหรือเดินทางเท้าเท่านั้น ๒) การเดินทาง โดยเรืออาจส่งผลกระทบต่อให้นักท่องเที่ยวบางส่วนเกิดความกังวลในการใช้บริการ ๓) ยานพาหนะในการเข้าถึงสถานที่ตั้งใช้ได้เฉพาะทางเรือ ไม่สามารถใช้ ยานพาหนะอื่นได้

โอกาส (Opportunity) พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทางด้านเส้นทางคมนาคม อาจส่งผลให้มีการเข้าถึงเกาะเกร็ดได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

อุปสรรค (Treat) พบว่า ๑) เนื่องจากชุมชนเกาะเกร็ดมีลักษณะ เป็นเกาะและพื้นที่ราบลุ่มต่ำ ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ส่งผลต่อการพัฒนา โครงสร้างทางด้านเส้นทางคมนาคม ๒) ลักษณะโครงสร้าง ด้านสภาพถนนที่มี ลักษณะแคบ และมีคลองขนานไปกับถนนการเดินทางจึงมีความลำบาก

๑.๓ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities)

ชุมชนเกาะเกร็ดมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลาย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา เรือ ข้ามฟาก จักรยานให้เช่า ห้องสุขา ร้านอาหารมีทั้งอาหารคาวหวานให้เลือก มากมาย ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ระบบกำจัดขยะ ระบบรักษาความปลอดภัย โดยมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ภายในชุมชน ระบบการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ระบบบริการถอนเงินอัตโนมัติ นอกจากนี้ยังมีบริการเรือข้ามฟาก เช่าจักรยาน และรถโดยสารที่ให้บริการ แก่ นักท่องเที่ยว

จุดแข็ง (Strength) พบว่า ๑) ชุมชนมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง แต่ยังคงเอกลักษณ์ไว้อยู่ เช่น ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ๒) มีสิ่ง

อำนวยความสะดวกที่หลากหลาย ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้สะดวกสบาย

จุดอ่อน (Weakness) พบว่า ๑) ห้องน้ำไม่เพียงพอที่จะรองรับต่อนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น ๒) ขาดการให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากขาดบุคลากรให้ความรู้ และไม่มีป้ายบอกข้อมูลของสถานที่

โอกาส (Opportunity) พบว่า ๑) เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นถนนหรือระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์ด้านการสัญจร ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ๒) โอกาสที่ชุมชนช่วยกันพัฒนาและลดปัญหาของการเกิดขยะได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สิ่งของที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือทุกร้านมีถังขยะให้นักท่องเที่ยวสามารถนำมาทิ้งได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระแสการรณรงค์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเป็นที่สนใจเพิ่มมากขึ้น

อุปสรรค (Treat) พบว่า ๑) เนื่องจากคนในชุมชนมีหลายกลุ่ม ทำให้มีความคิดที่หลากหลายหากมีการพัฒนาการท่องเที่ยว ๒) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางที่จะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนี้สามารถมาได้ทางเดียว คือ ทางเรือ อาจไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม เช่น เด็ก และผู้สูงอายุ

๑.๔ ที่พัก (Accommodation)

เกาะเกร็ดมีที่พักเป็นแบบโฮมสเตย์ท่ามกลางธรรมชาติ โดยการพักจะเป็นการใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้านและได้สัมผัสประสบการณ์เหมือนกับชาวบ้าน และบางที่พักติดกับริมแม่น้ำเจ้าพระยาสามารถนั่งชมพระอาทิตย์ตกหรือนั่งชมวิวและมีกิจกรรม เช่น การทำอาหารร่วมกัน พายเรือชมสวนปั้นจรรย์ยานเที่ยวรอบเกาะ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก

จุดแข็ง (Strengths) พบว่า ๑) พื้นที่ที่เป็นเกาะทำให้บรรยากาศที่พักร่มรื่น ๒) ที่พักแบบโฮมสเตย์ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนและได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การทำอาหารร่วมกัน พายเรือชมสวน เป็นต้น

จุดอ่อน (Weaknesses) พบว่า ๑) นักท่องเที่ยวยังไม่รู้จักที่พักในชุมชน ๒) ที่พักบางแห่งขาดการปรับปรุง พัฒนา สภาพภูมิทัศน์โดยรอบที่พัก

โอกาส (Opportunities) การส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป็นโอกาสที่ชุมชนสามารถนำจุดแข็งมาใช้พัฒนาต่อยอด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมไว้

อุปสรรค (Threats) พบว่า เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะประกอบกับเป็นพื้นที่ต่ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมบ่อยครั้งในช่วงหน้าฝน ส่งผลต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับที่พักที่ตั้งอยู่ติดริมแม่น้ำ

๑.๕ กิจกรรม (Activities)

กิจกรรมในชุมชนเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่จะเป็นการปั่นจักรยาน การล่องเรือ การทำอาหารและขนม และยังมีกิจกรรมการปั่นเครื่องปั้นดินเผา ถือเป็นกิจกรรมเด่นอีกอย่างหนึ่งของเกาะเกร็ดที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตเรียบง่าย และสร้างชื่อเสียงด้านเครื่องปั้นดินเผามานานนับร้อยปี ในอดีตชาวมอญเกาะเกร็ดจะทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพหลัก แต่ปัจจุบันได้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาทุกรูปร่างแล้ว เนื่องจากความนิยมในการใช้เครื่องปั้นดินเผาลดลง อีกทั้งวัสดุในการผลิตก็หายากและมีราคาแพง จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงยกตัวอย่างการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) พบว่า ๑) กิจกรรมปั่นเครื่องปั้นดินเผาเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลวดลายและรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ด้วยฝีมือของตนเอง ๒) ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์วิถีชุมชน

จุดอ่อน (Weaknesses) พบว่า พื้นที่ในการจัดกิจกรรมของชุมชนค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการใช้บ้านเรือนในการประกอบกิจกรรม

โอกาส (Opportunities) พบว่า เกาะเกร็ดเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรี

อุปสรรค (Threats) พบว่า การแข่งขันของคู่แข่งและสภาพเศรษฐกิจมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และการเดินทางขนส่งสินค้าทางเรือส่งผลต่อการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยสามารถนำจุดแข็งในแต่ละองค์ประกอบของการท่องเที่ยว มาใช้พัฒนาต่อยอดให้เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านจุดอ่อนและอุปสรรคนั้นสามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา เพื่อให้การจัดการด้านการท่องเที่ยวดีขึ้นและด้านโอกาสจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมการจัดการด้านการท่องเที่ยว

๒. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ ๑ เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ดังนี้

๒.๑ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

๒.๑.๑ เนื่องจากต้นทุนในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่มีราคาสูง จึงเสนอแนวทางการจัดทำเป็นแผ่นพับ เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้และสามารถเผยแพร่ได้ง่ายมากขึ้น นอกจากนี้หากต้องการจัดสอนการทำเครื่องปั้นดินเผา ควรแบ่งช่วงวันและเวลาที่แน่นอน เช่น รอบเช้าวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ๑ รอบ หรือวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ อาจแบ่งเป็นช่วงเช้าถึงช่วงบ่าย อย่างละ ๑ รอบ

๒.๑.๒ ผู้นำชุมชนเสนอจัดของบประมาณกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเกาะเกร็ด

๒.๑.๓ หน่วยงานการท่องเที่ยวของจังหวัดอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในชุมชนเกาะเกร็ดให้เป็นที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยอาจใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

๒.๑.๔ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอาจจัดทำแคมเปญการท่องเที่ยวเกี่ยวกับตลาดน้ำหรือสถานที่ท่องเที่ยวใกล้กรุงเทพมหานครที่น่าสนใจ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจในการเดินทางท่องเที่ยว

๒.๒ ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility)

๒.๒.๑ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอาจมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้มีการเข้าถึงเกาะเกร็ดได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เช่น การสร้างสะพานข้ามมายังสถานที่ตั้งได้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามอาจมีการสำรวจความคิดเห็นของชุมชนประกอบการพิจารณาในการพัฒนาเส้นทางคมนาคม

๒.๒.๒ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอาจจัดให้มีตำรวจหรือหน่วยงานอาสาสมัครชุมชนคอยให้ความช่วยเหลือทางน้ำ ณ บริเวณทางขึ้นท่าเรือข้ามฟาก เพื่อดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

๒.๒.๓. การพัฒนาเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวเดินทางได้อย่างสะดวก เช่น การขยายเส้นทางจักรยานภายในเกาะเกร็ด

๒.๓ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities)

๒.๓.๑ ชุมชนอาจมีการจัดห้องน้ำให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว หากกรณีมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยอาจประสานภาครัฐในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

๒.๓.๒ ชุมชนอาจมีการจัดทำป้ายให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน ตลอดจนป้ายบอกทางสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจขอความร่วมมือจากคนในชุมชน

๒.๔ ที่พัก (Accommodation)

๒.๔.๑ เพิ่มการประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลที่พักมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการติดป้ายประกาศแนะนำที่พักหรือการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

๒.๔.๒ พัฒนาที่พักให้มีความแข็งแรงมั่นคงทนต่อสภาพแวดล้อมได้ เพราะชุมชนมอญเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่อยู่ติดกับแม่น้ำ ทำให้บางพื้นที่เกิดน้ำท่วมสร้างความเสียหายกับที่พัก จึงควรสร้างที่พักให้มีความแข็งแรงความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวด้วย

๒.๕ กิจกรรม (Activities)

๒.๕.๑ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสื่อความหมาย เพื่อนำเสนอประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนการอนุรักษ์ รักษาอัตลักษณ์ชุมชนวิถีชาวมอญ

๒.๕.๒ การแบ่งเขตพื้นที่ทางการท่องเที่ยวและพื้นที่ทำกิจกรรม (Zoning) เนื่องด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบกระจายไปรอบเกาะสำหรับการนำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมปั่นเครื่องปั้นดินเผา กิจกรรมทำของหวาน

๒.๕.๓ ชุมชนควรมีการจัดทำแผนที่และกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเดินไปในทิศทางเดียวและมีการบอกลักษณะสำคัญของจุดเยี่ยมชมต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทุกหมู่บ้าน เป็นการกระจายนักท่องเที่ยวสู่หมู่บ้านต่าง ๆ และกระจายรายได้ในทุกพื้นที่ของชุมชน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และการเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว ชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ

(Attraction) ชุมชนมอญเกาะเกร็ดเป็นชุมชนชาวไทย เชื้อสายมอญ ที่มีเอกลักษณ์และมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอเพียง และยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจ มีกิจกรรมการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งทิwa ทำน้ำ และอธิป จันทร์สุรีย์ (๒๕๖๓) ผลการศึกษาพบว่า ความหลากหลายของชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน อีกทั้งยังมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย ภาษา อาหาร บ้านเรือน ความเชื่อ ประเพณีต่าง ๆ ที่มีความสำคัญเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ด้านความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) การเดินทางในการท่องเที่ยวภายในชุมชนมีทั้งเรือและจักรยาน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความแปลกใหม่ สนุกสนาน ได้สัมผัสกับชุมชนอย่างเต็มที่ ซึ่งภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอาจมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้มีการเข้าถึงเกาะเกร็ดได้ง่ายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของศิรินันท์ พงษ์นิรันดร และคณะ (๒๕๕๙) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดระบบคมนาคมและการสัญจรให้ชัดเจน พร้อมกับทำป้ายบอกทางให้ถูกต้องและติดตั้งเป็นระยะ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities) ชุมชนเกาะเกร็ดมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา เรือข้ามฟาก จักรยานให้เช่า ห้องสุขา ทั้งนี้ชุมชนอาจประสานภาครัฐในการสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น ป้ายบอกทาง ห้องสุขา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุริรัตน์ เซ็นกลาง (๒๕๕๙) ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีลักษณะการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของศุภกิจ ยิ้มสรवल (๒๕๖๑) ผลการศึกษาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและภูมิสถาปัตยกรรมจะต้องมีความสอดคล้องกับภูมิทัศน์วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นและภาพลักษณ์สถานที่ของแต่ละพื้นที่ ซึ่งในการออกแบบจะต้องทำการสำรวจและรวบรวมภูมิปัญญาทรัพยากรทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ด้านที่พัก (Accommodation) ชุมชนมีการจัดที่พักเป็นแบบโฮมสเตย์ท่ามกลางธรรมชาติ โดยการพักจะเป็นการใช้ชีวิตร่วมกันกับชุมชน และได้สัมผัสประสบการณ์เหมือนกับชุมชน และได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

การท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ ข้อมูลที่พิกมากขึ้น ในการติดป้ายประกาศแนะนำที่พักหรือการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิภคฉณัฐ นิमितพันธ์ และศิริจันทรา พลกนิษฐ (๒๕๕๙) ผลการศึกษาพบว่า คุณค่าของสินค้าและบริการรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ โดยรูปแบบการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นกลยุทธ์ที่นำมาช่วยเสริมสื่อประชาสัมพันธ์ อันนำมาซึ่งชื่อเสียง ภาพลักษณ์ และสนับสนุนสินค้าและบริการ ด้านกิจกรรม (Activities) ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของอัตลักษณ์วิถีชุมชน คือ กิจกรรมปั่น เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ ในการออกแบบลวดลายและรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ด้วยฝีมือของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอิชิป จันท์สุริย์ (๒๕๖๑) ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการนำมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มุ่งหาประสบการณ์ผ่านการร่วม กิจกรรมกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

๑. จากการศึกษาพบว่า ชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการจัดการ การท่องเที่ยว ตลอดจนภาครัฐและหน่วยงานควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชนให้เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ทั้งนี้ ควรมีการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนมอญเกาะเกร็ด เพื่อเป็นแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ตลอดจน ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

๒. จากการศึกษาพบว่า ชุมชนมอญเกาะเกร็ดมีนักท่องเที่ยวเดินทาง เข้ามาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจมีการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับ ของพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน พัฒนา การท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้การท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในชุมชน ตลอดจนวิถีชีวิต ชุมชนมอญที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (๒๕๕๘). **มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว**. [ออนไลน์]. สืบค้น ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔. จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/std210550/22/22.htm
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (๒๕๖๐). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔)**. [ออนไลน์]. สืบค้น ๙ มกราคม ๒๕๖๔. จาก https://www.ubu.ac.th/web/files_up/03f2017052216244626.pdf
- มธูรา สวนศรี. (๒๕๕๙). **แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารกระแสวัฒนธรรม, ๑๓(๓๑), ๔๑-๕๕.**
- รุ่งทิภา ท่าน้ำ และอธิป จันทร์สุรีย์. (๒๕๖๓). **แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีถิ่นบนฐานแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. วารสารที่ศันวัฒนธรรม, ๑๙(๒), ๘๙-๑๑๐.**
- วิภาคณัญญ์ นิमितพันธ์ และศิริจันทร์ พลกนิษฐ. (๒๕๕๙). **กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ภายใต้สื่อสังคมออนไลน์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, ๖ (๑), ๒๑-๓๑.**
- ศรัณย์ บุญประเสริฐ. (๒๕๖๓). **ท่องเที่ยวชุมชน บนเส้นทางเรียนรู้**. [ออนไลน์]. สืบค้น ๙ มกราคม ๒๕๖๔. จาก http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=4812&filename=index
- ศรินันท์ พงษ์นรินทร์, อชัญญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ. (๒๕๕๙). **แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๙(๑), ๒๓๔-๒๕๘.**

- ศุภกิจ ยิ้มสรवल. (๒๕๖๑). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและภูมิสถาปัตยกรรมแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภทพุน้ำร้อน. วารสารวิชาการการออกแบบสภาพแวดล้อม, ๕(๒), ๑๐๐-๑๒๙.
- ศุภย์วิชัยธนาการอมสิน. (๒๕๖๒). **ท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีสู่ความยั่งยืน.** [ออนไลน์]. สืบค้น ๙ มกราคม ๒๕๖๔. จาก https://www.gsbresearch.or.th/wp-content/uploads/2019/10/GR_report_travel_detail.pdf.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี. (๒๕๕๙). **เกาะเกร็ด.** สืบค้น ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔. จาก https://www.m-culture.go.th/nonthaburi/ewt_news.php?nid=181&filename=index
- สุรรัตน์ เซ็นกลาง. (๒๕๕๙). **แนวทางการพัฒนาการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนเขตบางนา กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวัช วาณิชยวิรุฬห์. (๒๕๖๒). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารจันทร์เกษมสาร, ๒๕(๑), ๓๑-๔๔.
- อชิป จันท์สุริย์. (๒๕๖๑). **การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นฐานสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดชุมพร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรสา เงินฉาย. (๒๕๕๐). **การศึกษาสภาพวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Dickman, C.R. (1996). **Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna.** Canberra: Australian Nature Conservation Agency.